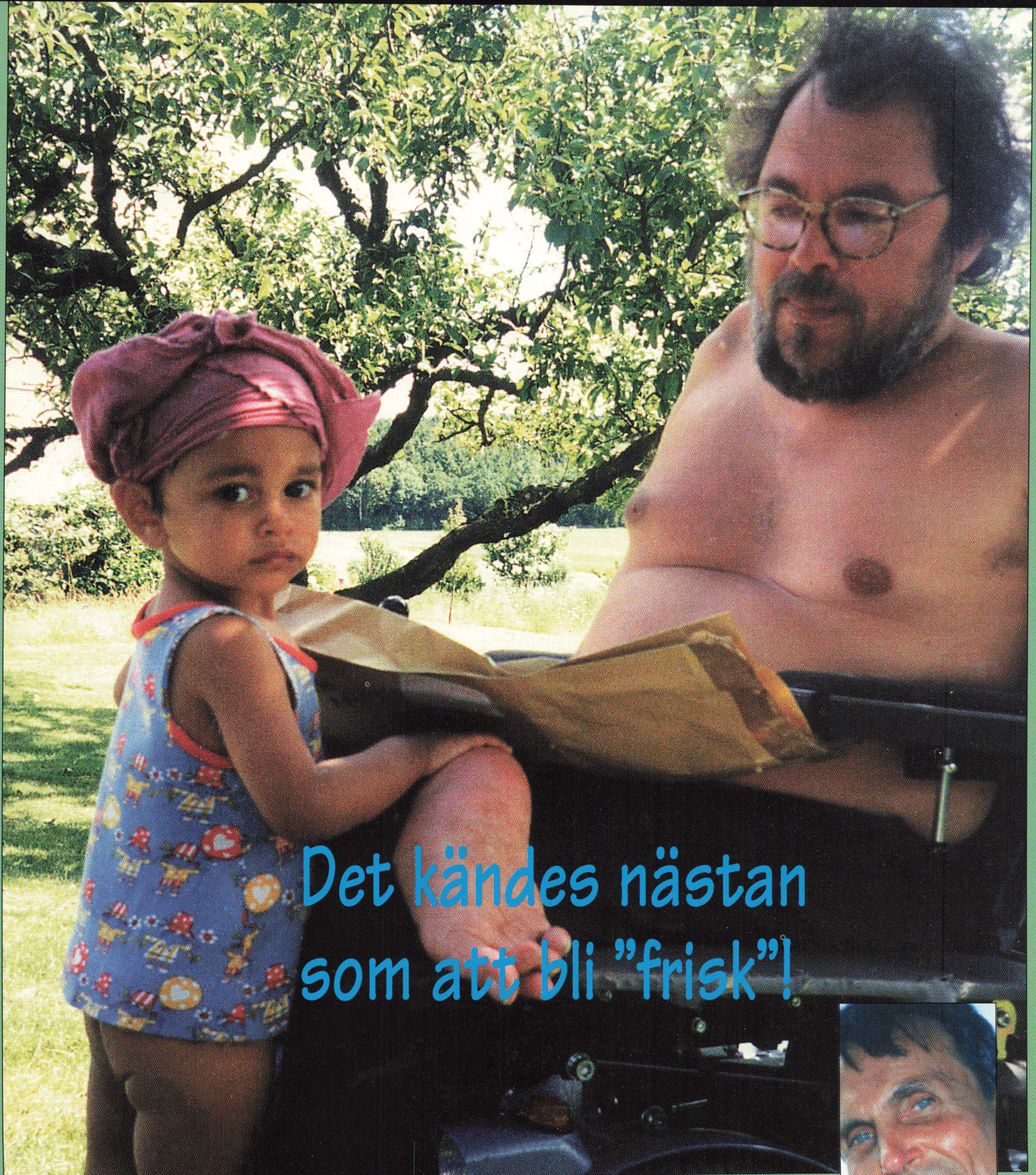
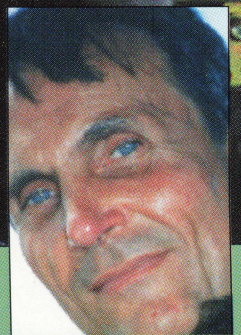

arbetar för mer makt åt brukare av personlig assistans

"Framför skärmen kan jag arbeta lika effektivt som vem som helst"

STIL

STIL, Stockholmskooperativet för Independent Living, är partipolitiskt obundet men arbetar handikappolitiskt för mer personlig makt åt människor med funktionshinder genom kontroll över de tjänster vi behöver för att leva ett liv på lika villkor, mot förtryck och diskriminering av människor med funktionshinder.

STIL, betraktar sig som en del av Independent Living-nätverket – den internationella medborgarrättsrörelsen för människor med funktionshinder.

Stödmedlemskap i **STIL** är öppet för alla. Medlemskap med rösträtt, förutsätter eget behov av personlig assistans.

Avgifter:

Medlemskap i STIL idéell förening med rösträtt 100 kr/år

Stödmedlem 100 kr/år Prenumeration på STILETTEN ingår i medlemsavgift.

Enbart prenumeration (myndighet, organisation m fl) 100 kr/år

Postgirokonto 73 66 70-1

STILETTEN är dessutom organ för kooperativen JAG, GIL, HIL, EMIL, KIL

GIL, Göteborgs Independent Living

HIL, Helsingborgs Independent Living

EMIL, Eskilstuna Modellen av Independent Living

KIL, Kullabygdens Independent Living

JAG, Jämlikhet, Assistans och Gemenskap

Adresser se sidan 15

Styrelsen:

Ordförande:

Stefan Käll hem: 08/612 73 75, arb: 08/613 39 00, fax: 08/612 39 39

Övriga ledamöter:

Jamie Bolling hem: 08/10 49 72, fax: 08/24 23 41

Helena Karnström hem: 08/770 37 77, arb: 070/595 79 94, fax: 08/770 35 55

Adolf Ratzka hem: 08/740 42 00, fax: 08/740 45 00

Verena Ziswiler hem: 08/720 05 28, fax: 08/720 05 28

Lena Jalke hem: 08/776 14 07 arb: 08/777 52 00 fax: 08/776 14 35

Sonia Welander hem: 08/580 379 01, fax: 08/580 379 01

Alberto Vargas hem: mob: 010/66 60 664 fax: 08/605 54 27

Suppleanter:

Eva Lindberg hem: 08/530 350 19 fax: 08/530 350 19

Jorup Boel hem: 08/640 02 91

STILETTEN kommer ut sex gånger om året. Redaktör och redigerare: Roland Ewers

Repro: Johan Lundeqvist (GIL). Ansvarig utgivare: Adolf Ratzka

Postadress: **STIL** c/o Roland Ewers, PI 420, Skygge, 430 10 Tvååker, tel: 0340/450 98,
fax: samma, E-post: roland.ewers@ewers.pp.se, eller STILs kansli: Bondegatan 39,
116 33 Stockholm Tel: 08.640 81 10 Fax: 08.641 67 10

INNEHÅLL

Allmän information	2
Om STIL och andra IL-kooperativ	
STIL:s styrelse mm	
Ledare	3
Adolf Ratzka anammar den nya tekniken	4
Det kändes nästan som att bli "frisk"	6
På väg mot Independent Living	8
Rapport och intervjuer kring HELIOS och ENIL-mötena	
NOTERAT	12
Om nedskärningar i vården av sjuka och gamla	13
STIL ur himmelskt perspektiv	13
STILETTEN 10 år	14
Theos chanser i en process	14
Adresser	15
Arbetsledarkurs	15
Theo stämmer Swebus	16

Vi ser hösten an med tillförsikt

Efter en behaglig semester är jag åter på plats vid mitt bord på STIL. Nu väntar en sensommar och höst med mycket spännande arbete.

RFV kommer att presentera ny och reviderad upplaga av Allmänna råd.

STIL träffar den nya socialministern för att presentera personlig assistans i verkligheten, Independent Living och STIL.

Vi arbetar vidare på ett Arbetsmiljöprotokoll tillsammans med KFO.

Vi ska utvärdera de tidigare HELIOS och ENIL mötena i Stockholm och svetsa ihop SNILO, Svenskt Nätverk för Independent Living Organisationer. (Namnet är ej officiellt.)

Vi ska tolka de nya skrivningarna i lagen och stötta de som råkar ut för försämringar på grund utav dessa.

Samtidigt växer STIL liksom de övriga IL organisationerna. Vi får ideligen bevis för att våra modeller håller bäst i längden. Arbetsledare i högsädet med kunskap och resurser att väl leda och fördela assistansen kring sin egna person. Utan att organisationen alltför mycket lägger sig i utan i stället satsar sina resurser på att ge stöd. Detta till skillnad mot många andra företag som tillhandahåller assistans. Där verkar det som om assistansen mer går ut på kontroll än på oberoende.

Under hösten väntar vi också några intressanta domar från förvaltningsdomstolarna. De senaste jag sett från maj/juni pekar på att kooperativen tolkar lagen helt korrekt i och med att man säger sig ha rätt att ta ut en avgift, ett pris, från den enskilde. Som sedan kräver sitt "försäkringsbolag" (försäkringskassan) på ersättning för den uppkomna ekonomiska skadan. Försäkringskassan kan inte komma med synpunkter i efterskott på vad som är beviljade kostnader och vad som inte är sådana.

Domstolarna ger oss rätt, åtminstone i första instans. Tills annat är beslutat eller dömt skall naturligtvis försäkringskassorna, erkänna domarna och handla därefter.

Så jag önskar och hoppas att hösten blir bra för alla som arbetar med personlig assistans på något sätt, som arbetsledare, assistenter, på kooperativen, på kassorna m.fl. Låt oss arbeta på ett positivt och kreativt sätt med att få den enastående lagen LSS att utvecklas på ett värdigt och bra sätt.

Björn Jidéus
Verksamhetsledare

Adolf Ratzka anammar den nya informationstekniken

Människor med rörelsehinder har mycket att hämta från de nya framstegen inom informationsteknologin. Personligen ser jag endast fördelar med den nya tekniken.

FÖRDELARNA MED IT

Som följd av dator, faxmodem, e-mail och numera även Internet-uppkoppling har jag sedan 11 år tillbaka min arbetsplats i hemmet. Bl a slipper jag gå på bibliotek med allt det innebär, exempelvis, färdtjänstbeställning, väntetider, öppningstider på bibliotek och behovet av assistans när jag ska leta genom bokhyllorna. Framför skärmen kan jag arbeta lika effektivt som vem som helst.

Samarbetet med andra sköter jag främst via e-mail och fax. Visserligen måste man träffas då och då i alla fall, men antalet möten kan reduceras kraftigt. Det är en stor fördel framförallt när man samarbetar med folk som bor på annan ort och utomlands.

Den senaste utvecklingen är Internet. Det kan beskrivas som en samling av en mängd databaser som är ihopkopplade via telefonnätet. Det är ungefär som att gå in i ett jättebibliotek. Du börjar med att söka efter i katalogen, bläddra på ett ställe och får hänvisning efter hänvisning till det som du letar efter tills du slutligen hamnar rätt och får tag i den information som du är ute efter. Den enda skillnaden är att Internet är mångdubbelt större än det största biblioteket och att du inte behöver lyfta foten en enda gång utan kan klicka dig fram med datorns mus. Med ljusets hastighet förflyttar du dig från den ena databasen till den andra, oavsett om den har sin fysiska placering i Canada eller Sydafrika. Du hoppar mellan kontinenterna utan att lägga märke till det.

Antag att du planerar en resa. Med hjälp av Internet kan du leta upp de orter som du tänker resa till. Du kan läsa om deras historia, ekonomi och dagens politik, titta på kort, lyssna till musik därifrån och bläddra i lokala tidningar. Du kan leta efter hotell och kanske får t o m uppgifter om huruvida de är tillgängliga. Du hittar flygbo-

Kungl. biblioteket, Sveriges nationalbibliotek

 Tjänster / Kungliga elektroniska biblioteket
Öppettider, läsning & lån, databaser, beskrivningar av samlingarna, inköpsförslag, publikationer, försäljningskatalog, förlagskatalog, informationstjänster

 Nyheter
Nyheter från KB, utställningar, **KB-nytt**, **BIBSAM-nytt**, bibliotekskonferenser

 Länkar till information utanför KB
Nationalbibliotek, andra bibliotek, sömaskiner, elektroniska textarkiv, vetenskaplig information, ämneslistor, kvalitetsbedömd

 Information om Kungliga biblioteket
Adress, riksbibliotekarien, KB:s sektioner, BIBSAM, LIBRIS, personalkatalog, KB:s historia, KB:s ombyggnad, KB:s uppgifter,

Framför skärmen kan jag arbeta lika effektivt som vem som helst

lag som tar dig dit med tidtabeller och prisuppgifter.

Du gillar Gustav Mahlers musik och vill kolla texten till hans "Kindertotenlieder"? De finns hos ett antal Gustav Mahler sällskap på olika platser på jorden som har dessa texter på sina websidor på Internet. Eller du vill läsa vad Bakunin skrev om statens och individens roll i samhället. Du behöver bara skriva "Bakunin" i sökrejstret och sedan kan du leta dig genom hans artiklar och böcker. Vill du engagera dig mot ABBs dammbygge i Malaysia, så kan du hämta miljöorganisationernas senaste analyser, fakta och argument. Om du är fortfarande osäker på om Sverige behöver en anti-diskrimineringslagstiftning, så kan du läsa om effekterna av den amerikanska Americans with Disabilities Act.

INTERNET OCH FÖRENINGSSARBETE

Jag arbetar för Institutet för Independent Living, den svenska Independent Living-rörelsens informations- och utbildningsresurs. Institutet har sina egna sk websidor

på Internet där jag håller på att lägga upp viktiga dokument om Independent Living, personlig assistans, tillgänglighet, ömsesidigt kamratstöd, lagstiftning m m. Tanken är att samla allt av betydelse för Independent Living-rörelsen på ett ställe. Sedan kan man läsa texterna, kopiera dem till sin egen data och vid behov skriva ut dem på sin skrivare. Allt utan att behöva lämna sitt skrivbord. Trots att artiklarna, böckerna, nyheterna m m kommer från hela jordklotet.

På Institutets sidor finns även hemsidorna för ENIL, the European Network on Independent Living, alltså den europeiska Independent Living-rörelsens organ. STIL, GIL och de andra svenska Independent Living-organisationerna tillhör ENIL.

Websidor innebär en enorm lyft i föreningsarbetet framför allt på internationell nivå. Kostnaderna för att sprida information är minimala i jämförelse med postens portokostnader. Dessutom kan all information snabbt uppdateras. När t ex ENIL antog

sina nya stadgar vid sin konferens i Stockholm i början på juni, fanns texten redan någon dag därefter på Internet och medlemmarna i hela Europa med Internet-uppkoppling kunde hämta stadgarna där.

STILS HEMSIDOR

STIL har sedan några månader tillbaka sina egna hemsidor, där jag lägger upp information om kooperativets tillkomst, arbetssätt och aktiviteter, viktiga debattartiklar och de senaste nyheterna när det gäller assistansreformen. Under hela vintern och våren när STIL höll på att demonstrera flera gånger i veckan framför social- och finansdepartementet mot nedskärningsshotet mot assistans-reformen hade vi varje gång ett nytt flygblad som massmedierna och den intresserade allmänheten kunde läsa på Internet.

Så småningom kommer vi ha STILETTEN på Internet, STILs mötesprotokoll, kallelser, delar av vår arbetsledarutbildning m m. Allt som finns på papper går att lägga upp på Internet. Men Internet har möjligheter som inget postutskick, ingen medlemstidning erbjuder. När du läser något på Internet kan du omedelbart skriva dina kommentarer och alla andra läsare kan ta del av det. På det sättet kan man delta i möten och konferenser. Istället för att sitta i samma rum och tala med varandra, kan man följa och delta vid skärmen.

Jag föreslår inte att vi inte längre behöver träffas ansikte mot ansikte. Den nya tekniken hindrar oss inte från att umgås. Däremot hjälper den att knyta ytterligare kontakter och underlättar inhämtningen av mer information och kunskap än vi tidigare kunde göra.

BEGRÄNSNINGAR

Att bygga upp sina egna hemsidor på Internet och lägga upp text tar tid och kräver kunskaper i ordbehandling, datorns operativsystem och programmering. De flesta av oss som gör det är självlärda. All information och nödvändig kunskap finns tillgänglig - på Internet. Men man måste ha tid och tålamod. Framför allt ska man kunna engelska.

Engelska är även en förutsättning om man enbart vill titta och läsa. Fortfarande dominerar Internet av Nordamerika. Dessutom skriver alla som vill nå ut med sitt budskap på engelska som har blivit en slags lingua franca för den nya tekniken och för Independent Living-rörelsen.

En annan begränsning är att det tar tid och kunskaper att hitta rätt i informationsdjungeln. Det gäller att bemästra de sökrutiner som finns och att ha disciplin. Det är mycket frestande att surfa runt på den oändliga digitala oceanen utan mål. Timmarna bara flyger.

I det sammanhanget bör man också titta på kostnaderna. För att ge sig ut på Internet bör man ha en dator med ett internminne på inte mindre än 10 MB. Sedan behövs det ett modem med en hastighet på helst 28 800. Man behöver ett abonnemang med ett Internet-företag. Den billigaste lösningen är på ca 100 kr i månaden. Då kostar uppkopplingen inget oavsett hur många timmar man surfar. De enda kostnaderna utöver abonnemanget är kostnaderna för ett ortssamtal. Även ortssamtal kan bli dyra om man är ute på nätet i timtal varje kväll.

Vi är fortfarande få som använder Internet. Den övervägande delen av användarna är yngre män med teknisk och akademisk bakgrund. Men sammansättningen förändrar sig. Tekniken håller på att bli enklare, kostnaderna för utrustningen minskar ständigt och fler och fler upptäcker de nya möjligheterna.
Adolf Ratzka*

Institutet för Independent Living har Internetadressen
<http://www.independentliving.org>
STIL, Stockholmskooperativet för Independent Living, har adressen
<http://www.stil.se>

KK-stiftelsen satsar på IT – men inte på människor med funktionshinder

Stiftelsen för kunskap och kompetens, KK-stiftelsen, har haft nästan två år på sig att fördela medel från de gamla löntagarfondspengarna till projekt kring funktionshinder och informationsteknik. Hittills har knappt något projekt med sådan inriktning fått pengar.

I ett brev från Carl Bildt 1994 hette det att 35 miljoner av den sk IT-miljarden skulle satsas på handikappområdet. Nu har den summan krympt till 24 miljoner kronor – eller 20 miljoner – beskedet varierar beroende på vilken företrädare för stiftelsen man talar med.

Först nu tillsätter stiftelsen en styrgrupp med kompetens att bedöma projektansökningar från handikappområdet.

Här kan du finna IL-adresser

STIL finns på dessa adresser:

http://www.stil.se	hemsida
bjorn.jideus@stil.se	E-mail
johan.sjogren@stil.se	E-mail

Institutet för Independent Living har:

<http://www.independentliving.org>

GIL finns på:

www.gil.org	hemsida
kontor@gil.org	E-mail

STILETTEN finns på:

roland.ewers@ewers.pp.se E-mail

De senaste numren av STILETTEN kommer inom kort att finnas på STILs hemsida

Med permobilen blev även källaren tillgänglig. Foto: Jenny Gustavsson Ewers

– Vilken upplevelse! Det är fantastiskt! Det känns nästan som att bli frisk, nästan skrek jag i luren till Adolf på andra sidan tråden.

– Ska du nu också använda det uttrycket, replikerade Adolf uppgivet.

Anledningen till mitt obehärskade uppträdande fanns alldeles under mig. – En Permobil Super 90. Som i blyxtljus insåg jag vad jag på grund av fördomar och vanföreställningar under många år gått miste om. Eller som någon uttryckte det: Det är ju som att bli erbjuden att välja mellan en SAAB tvåaktare och BMWs senaste flaggskepp och tacka ja till den förstnämnda.

LYX ATT BÄRA UT KAFFET I TRÄDGÅRDEN
Men jämförelsen haltar lite. BMW:n klassas av de flesta som lyxbil och tycker man att möjligheten att själv bära ut kaffekoppar och termos och sätta sig i trädgården, eller att ta med minstingen till vinbärsbuskarna, innebär att man lever ett liv i sus och dus. Ja då är Permobil lyx. Själv har jag äntligen insett att den för mig är en nödvändighet.

För att förklara mina egna fördomar måste jag gå tillbaka lite i tiden.

MITT EMELLAN

På något sätt lyckades jag alltid hamna

Det kändes nästan som att bli "frisk"

mitt emellan. Sviterna efter polion drabbade inte bara benen. Jag kunde därför inte hoppa på kryckor vilket många av mina kompisar gjorde. De byggde på så sätt upp sina överkroppar och blev verkliga atleter. Med stödbandage kunde jag gå hjälpligt och förbjöds mer eller mindre använda rullstol. Rullstolen blev en rolig leksak eller var endast förbehållen de som inte alls kunde gå.

Livet på olika sjukhus och institutioner förde mig till Stockholm. Där var avståndet större och tempot högt uppskruvat. Jag kom också in i puberteten och det blev allt svårare att hålla styr på benen. Trottsande de sen barnsben ständigt upprepade förmaningarna om träning och åter trä-

ning beslöt jag mig själv att permanenta mitt bruk av rullstol.

NEKADES MOPED

Så kom mopedåldern. Till min stora besvikelse dömde skolläkaren mig som oförmögen att framföra trehjulig moped. Det var en dom därför att det hela tiden gällde om var på en både uttallad och outtallad rangskala man befann sig. Både fysiskt och psykiskt. Den Cyniska jargongen var lika tuff som den på våra fängelser. Fördomarna bland oss själva var ofta större än de omgivningen hade. Lägst på rangskalan fanns de som inte kunde rulla sina stolar själva. Lägst stod också de som hade talsvårigheter eller förståndsnesättningar. Dessarangska lever, vill jag påstå, kvar än idag, speciellt bland oss som har sin bakgrund på institutioner.

Jag dömdes alltså till att inte duga till att köra moped. Det var bara att vänta tre långa år på körkortsåldern och möjligheten att få bil. Men hur skulle jag kunna duga till att köra bil om jag inte kunde köra moped? Jag minns hur jag vändades, och som det skulle visa sig, det med all rätta.

BILSKOLEBILLEN PASSADE INTE MIG

I Stockholm fanns det på den tiden bara två körskolor med bilar som var utrustade med automatväxel och reglage för funk-

tionshindre. Ingen av dessa bilar passade mig. Med ledning av läkarintyg anpassades slutligen en volvo 142, med servostyrning dubbelt bromsreglage och gasreglage på höger sida om ratten. Arrangemanget var en kompromiss beroende på okunnighet från alla inblandade parter och på att bilen skulle användas som övningsbil inför körkort. Det resulterade bl.a. i att jag i sju års tid körde omkring med en bil som jag gasade med vänster hand på höger sida om ratten(!)

FÖRDOMAR

Otvivelaktigt är det ofta fördomar som präglar synen på hjälpmedel eller personlig assistans. Är det lyx eller nödvändiga rättigheter. Riksförsäkringsverkets regler för bilbidrag är tydligt präglade av att se bilen i första hand som en lyxvara och i andra hand som hjälpmedel. (se min artikel i STILETTEN nr 1 93).

Själv kunde jag som nybliven ägare till en ny volvo 1970 inte låta bli att känna mig lyxig. Jämnåriga kompisar, om dom över huvud taget hade råd med bil, för omkring i begagnade rishögar.

Som fyrtioåring med en 15 år gammal volvo och samma jämnåriga, som vartannat år byter till senaste modellen, var det inte svårt att hävda att bilen var ett utslitet hjälpmedel som behövde bytas ut.

Dessa gamla fördomar om lyx och prestation påverkade mig också i valet av manuell rullstol. När de nya superlätta modellerna (konstruerade av människor med funktionshinder) kom, ansåg jag att dessa bara var till för dem som "kunde". Efter envisa påstötningar från en kunnig och trägen terapeut på hjälpmedelscentralen i Stockholm provade jag en sådan rullstol – en Swede – och livet var som förändrat.

RANNSAKAR MIG SJÄLV

Och nu för att återknyta till artikelns inledning. Efter alla om och men är jag alltså nybliven disponerare av en Permobil och jag måste rannsaka mig själv så många år tillbaka för att förstå hur jag har kunnat förneka mig själv detta fantastiska hjälpmedel.

Behäftad med fördomar har jag förknippat el-rullstolen med oförmåga och med de lägst ordnade i den gamla rangskalan. I själva verket är det ju nästan tvärtom.

Min son Bernhard snart två år ser mig

plötsligt på ett annat sätt. Mer respektfullt. Jag tar mig lika obehindrat fram över gräsmattan som han och han kan inte lika enkelt undfly mina förmaningar. Jag kan hjälpa min hustru duka fram kaffe i trädgården osv. Jag kände helt enkelt att jag växte med de nya möjligheterna. Inte att det var ett steg tillbaka som jag tidigare trott.

Vid närmare eftertanke känner jag att jag måste förtydliga mig ytterligare om denna nya känsla av frihet. Den har ingen omedelbar koppling till självförtroendet. Den har ingenting med värdering att göra. Det är helt enkelt en känsla av att närma sig, eller återvinna det man i själva verket är, eller hur man nu ska uttrycka det – nämligen en människa som kan gå och ta sig obehindrat fram. Det var kanske denna djupa känsla som gjorde att jag uttryckte mig naivt och sa att jag kände mig "frisk" till Adolf. Det var kanske också denna djupa känsla som Bernhard instinktivt kände.

Det är helt enkelt en känsla av att närma sig, eller återvinna det man i själva verket är, eller hur man nu ska uttrycka det – nämligen en människa som kan gå och ta sig obehindrat fram.

FLYTTADE UT PÅ LANDET

Den direkta anledningen till att jag tog steget ut och ansökte om att få en el-stol var att vi flyttade till ett hus på landet. Jag insåg att jag för att kunna utnyttja dessa nya möjligheter måste ha en el-rullstol som klarar terrängkörning. Bl.a. skulle jag nu obehindrat själv kunna ta mig ned och upp ur källaren. Annars en omöjlighet även med Jennys hjälp. Källaren hamnade genom en informell överenskomst utanför bidragsansökan om anpassning av boendet. Eftersom den är lika stor som själva bo-ytan erbjuder den givetvis nya möjligheter.

Ett annat skäl till att jag förnekat mig el-stolens möjligheter är att jag har ansett det vara lyx, eftersom jag ju har egen bil.

Men när jag ser tillbaka på de sista åtta åren på Hornsgatan i Stockholm. När jag

speciellt minns alla långhelger på våren och försommaren insåg jag idag hur jag vändades över att det skulle bli vackert väder. Det var det värsta som kunde hända.

ISOLERAD I LÄGENHETEN

Om jag inte var uppbokad på något evenemang eller fest, eller om mina närmaste vänner (som i sådana lägen även fick fungera som personliga assistenter) var upptagna, fick jag helt enkelt isolera mig i lägenheten. Det var fruktansvärt och det tog lång tid att förstå att det inte var mig själv det var fel på.

Att kуска runt stan med bil i hopp om att hitta någon bekant var meningslöst och att själv flanera med rullstolen var uteslutet.

En el-driven rullstol, skulle ha revolutionerat dessa åtta år. Jag hade en mycket stor bekantskapskrets och ett stort socialt behov då. Idag inser jag att det var rent praktiska faktorer som beskar min frihet.

ROLAND EWERS

Släpvagn inte anpassning

Försäkringskassan beviljar inte stöd till släpvagn för transport av el-rullstol, vilket vi anser vara en anpassning av bilen. Vi tycker att man ska se över reglerna. Problematiken är nog specifik för människor i glesbygd.

Permobilen öppnade som sagt nya möjligheter och eftersom vi bor ett par mil från närmaste stad föddes genast tanken att på något sätt kunna utnyttja den även under våra stadsbesök, då jag för det mesta är hänvisad till bilen. En permobil bör enligt tillverkaren transporteras på en släpvagn. Vi ringde upp försäkringskassan och undrade om inte en släpvagn kunde betraktas som anpassning av bilen.

Om man generellt pga förändringar i sin fysiska status blir hänvisad till el-rullstol kan man få stöd till en van med hissanordning eller liknande. Stöd till släpvagn har inte beviljats, men i något fall har bidrag betalats ut till dragkrok, svarade man.

Frilancejournalisten Ulf Sixtensson fortsätter sin rapport från konferenserna i Stockholm i juni. Några delegater får komma till tals om sin kamp i respektive länder, mot det gemensamma målet – Independent Living, samt en rapport om ENILs möte.

Succé i Irland

På hotell Stars veranda sitter jag och samtalar med Gordana Rajkov ursprungligen från Jugoslavien och Grâinne McGettrick omisskännlig irländska med sitt burriga eldröda hår.

Samtalet rör sig om personlig assistans och de båda tjejerna representerar Centre of Independent Living i Dublin och jag undrar:

När började ni verksamheten i Dublin?

– Verksamheten är relativt ny, ett center bildades i Dublin 1992. Dessförinnan var vi hänvisade till familjen eller institutioner.

Hur spred ni era idéer?

– Vi satte upp ett program som vi döpte till INCARE, 1992. 29 personer med funktionshinder sk leaders tilläts anställa personliga assistenter och så för första gången i deras liv hade de möjlighet att leva som alla andra.

Beskriv den känslan som det innebär.

– För första gången var vi inte beroende av våra familjer eller av institutioner. Vi kände oss som "vanliga" människor med någonting att erbjuda och inte som tidigare, som en börda. Att ha en personlig assistent är skillnaden mellan att leva och att existera. Att ha en personlig assistent är verkligen en möjlighet till ett normalt liv.

Hur togs INCARE emot?

– Det var en succé, och pengar tillhandahölls från Hälsoministern till de 29 "leaders".

Vad hände sedan med INCARE?

– Mycket snabbt har funktionshindrade krävt personlig assistans och ca 200-250 personer runt om i Irland drar fördelar av personlig assistans-service inom INCARE-programmet.

På väg mot
Independent
Living

Hur ska funktionshindrade kunna upprätthålla och förbättra assistanssystemet?

– Vi har föreslagit att en sk "Independent Living Fund" ska etableras omedelbart. Till att börja med ska det vara en regeringsunderstödd, lagstödd fond. Den ska vara användarkontrollerad och personer med funktionshinder ska använda den för att anställa personliga assistenter.

Hur ska reformen utformas?

– Syftet med den ska vara att den tillåter människor med funktionshinder att anställa personliga assistenter och på det viset erhålla Independent Living, dvs ta kontroll över våra egna liv.

Den bör vara speciellt för de människor som anammar Independent Livings ideologi om oberoende och personligt ansvar.

Den ska vara kontrollerad av människor med funktionshinder. Historien har visat att vi är de verkliga experterna på funktionshinder.

Den ska utvecklas med riktlinjer från funktionshindrade. Vi ska också vara med i forskning, utveckling och införande av en IL-fond.

Fonden ska administreras av en oberoende nationell styrelse bla bestående av funktionshindrade.

Tjänsterna som personlig assistans ska skraddarsys för att passa individuella önskemål, inkluderande antal assistanstimmar och typ av assistans.

Den personliga assistansen ska vara en självständig och viktig karriär med bra lön som relaterar till assistentens utbildningsnivå och erfarenhet.

Fonden ska introduceras över 3-5 års period från och med nu, samt involvera de viktiga departementen som Hälso-, Social-, Vårds- och Företagardepartementen samt Anställnings- och Utbildningsdepartementen.

Varför etablera en IL-fond?

– Se på de sociala fördelarna: Jämställdhet. Personlig assistans ger funktionshindrade möjlighet till kontroll över sina egna liv.

Att ha en personlig assistent ger möjlighet till utbildning, anställning och deltagande i samhällsliv.

Att ha assistans gör oss inte beroende av familjer eller institutioner.

Kan ni peka på några samhällsvinster reformen kan ge?

– Att ha personlig assistans ökar som sagt den funktionshindrades möjligheter att få jobb eller tillgång till utbildning samtidigt som det ger arbetstillfällen för personliga assistenter. Kombinationen av dessa båda ger skatteinkomster och ökad köpkraft.

Dessutom ger reformen samordningsvinster som att de funktionshindrade blir mindre beroende av hemhjälp och andra tjänster.

Vi börjar nog fungera lite grand som STIL gör, hemma i Helsingfors

Taija Heinonen arbetar på ett Independent Living Center i Helsingfors, kallat "Tröskeln".

Min första fråga till henne är: Hur fungerar personlig assistans i Helsingfors?

– Det är kommunen som ger personlig

assistans. Först och främst måste man ha ett läkarintyg som talar om att du har ett funktionshinder. Därefter sker en diskussion mellan en socialarbetare och den funktionshindrade, där behoven fastställs.

Hur många timmar assistans kan man få per vecka?

– Ända upp till 24 timmar om dygnet hela veckan, men vanligast är att gränsen går vid 40 timmar per vecka.

Vilka former för assistans har ni?

– Det finns inga kooperativ eller någon assistans i privat regi. Man är själv arbetsgivare och kommunen sköter utbetalningen av löner, men brukaren gör löneunderlaget. Kommunen finns hela tiden i bakgrunden men man måste sköta allt själv.

Finns det nackdelar med systemet?

– Det är svårt att få pengar för helg- och

nattarbete. Lagen säger att alla kommuner måste ordna assistans, men lagen säger inte hur. Det har gjort att det är stora olikheter i antal beviljade timmar.

Hur upplever du rollen som arbetsgivare?

– Ansträngande! Centret håller kurser för dem som vill sköta sin assistans med betoning på den mentala sidan.

Finns det något annat som centret hjälper till med?

– Ja, i Tröskeln bistår vi människor med att göra underlag för löneutbetalningar och rekryteringar. Vi börjar väl fungera lite grann som STIL gör. Det är framför allt viktigt att brukarna får en bra utbildning till arbetsgivare.

På väg mot Independent Living

En vändpunkt i ENILs historia

Den 9-11 juni i Stockholm möttes representanter för 12 EU-länder och fem andra europeiska länder för att arbeta med frågor kring ENIL, European Network on Independent Living.

Mötet markerade en vändpunkt i ENILs historia. För första gången fick ENIL stadgar och registrering som en internationell ickeparlamentarisk organisation, nödvändiga förändringar för att etablera en ENIL-rörelse.

– I tider när begreppet Independent Living ofta missbrukas och missförstås är det viktigt att vi för fram vår definition av Independent Living, sade man, samtidigt som vi för fram vår agenda i förhoppning att den blir ledande i styrningen av den europeiska handikappolitiken.

ENILs SÄTE I STOCKHOLM

ENIL har hädanefter sitt säte i Stockholm och är identisk med den europeiska Independent Livingrörelsen.

Syftet med ENIL är att förbättra situationen för människor med funktionshinder genom att:

- Ge stöd till individuell kraft.
- Utveckla och stödja Independent Living-rörelsen i Europa.
- Reducera lagmässiga, attitydmässiga och praktiska barriärer.
- Minska personalberoendet.
- Förbättra möjligheter för människor med funktionshinder att fullt ut delta i samhället.

ENIL arbetar mot att bygga ett tätare nätverk runt funktionshindrade och deras organisationer för Independent Living på en lokal, nationell och europeisk nivå, för att förbättra samarbete, sprida information och förespråka medlemsrättigheter.

Mot dessa mål kommer ENIL att ha träningsaktiviteter på europeisk nivå; utveckla konceptet, principer och definition av Independent Living.

ENIL kommer vidare att verka för spridandet av Independent Living-ideologin bland allmänheten, nationella beslutsfattare, regeringsadministrationer och inom EU.

FUNKTIONSHINDER

KRAV FÖR REPRESENTATION

Medlemsskap beviljas: individer, funktionshindrade och organisationer för funktionshindrade samt deras nationella moderorganisationer i Europa förutsatt att de stödjer och bekänner sig till Independent Living-ideologin. När det gäller organisationer ska de ledas, representeras och kontrolleras av personer med funktionshinder.

TRE NIVÅER

ENIL består av tre nivåer. Medlemmar, styrelse och generalförsamling. Varje medlem har rätt att delta i och bidra till organisationens aktiviteter genom att:

- delta i generalförsamlingen
- närvara och höras på styrelsemöten
- ge förslag till generalförsamlingens dagordning

- läsa alla dokument från organisationen
- läsa organisationens årsberättelse och motta förklaringar från styrelsen vid möte i generalförsamlingen.

GENERALFÖRSAMLINGEN

Generalförsamlingen är organisationens huvudbeslutsorgan. Generalförsamlingen måste äga rum vart tredje år (minst).

Varje individuell medlem har en röst. Varje medlemsorganisation och nationell organisation har en röst. Generalförsamlingen beslutar följande:

- Uteslutning av medlemmar.
- Organisationens säte och ändringar i stadgar.
- Godkännande av styrelserapport och årliga räkenskaper.
- Val av ny styrelse.
- Medlemsavgifter.

STYRELSEN

Styrelsen består av 6-9 personer, enbart människor med funktionshinder. Styrelsen ska vara sammansatt av personer från olika länder, regioner och kulturer.

Styrelsemedlemmarna ska väljas för en period av tre år och styrelsen träffas minst två gånger per år.

STILs ordförande Stefan Käll, här i samspråk med sin bordsgranne under middagen, upptakten till junikonferenserna. Foto: Johan Sjögren

John Evans: Vi måste göra en insats i Strasbourg och Bryssel

John Evans, här i mitten av bilden. Foto: Johan Sjögren

John Evans tillhör Hampshire Centre of Independent Living i England. Han sitter med i styrelsen för ENIL och förutom detta är han inblandad i en mängd olika projekt som att tex försöka få fram pengar från den brittiska regeringen, det natio-

nella IL-rådgivningsprojektet mm.

Varför finns ENIL?

– Vi kan alla dra nytta av varandra och växa i styrka. En starkare IL-rörelse be-

hövs på en europeisk nivå. Det är verkligen spännande att se hur det hela utvecklar sig.

Hur ter sig Europa i dag för dig?

– Europa har idag en struktur som ENIL måste passas in i. Vi måste göra en insats i Strasbourg och Bryssel.

Vad är din uppgift?

– Som styrelsemedlem ska jag vara så aktiv som möjligt. Det är också viktigt att samarbeta med andra organisationer. Min uppgift är också att marknadsföra ENILs sak.

Hur vill du att framtiden ska gestalta sig?

– Jag hoppas att ENIL utvecklas och får växa i styrka. Jag hoppas också att vi kan uppmuntra fler av de sydeuropeiska länderna och att vi får med dem i arbetet. Vi har utbytesverksamhet där och vi besöker varandra och delar våra erfarenheter.

Försäkringskassan läser STILETTEN

Det är värt att notera dels att chefen för en försäkringskassa i Småland och chefen för kassorna i Halland hört av sig till redaktionen.

Båda har ansett att så många som möjligt av deras anställda ska ta del av STILETTEN, eftersom den innehåller bra information och väl speglar debatten om personlig assistans

"SNIL" eller "Riksil" – paraplyorganisation för IL?

(Pastillen)

På årsmötet beslöt stämman att den nya styrelsen ska gå vidare med frågan i enlighet med den avgående styrelsens förslag, nämligen i korthet att finslipa stadgar och i ett första steg gå samman med GIL. Syftet är inte att någon del av medlemsföreningarnas självständighet ska gå förlorad utan att uppnå inrikespolitisk tyngd och en gemensam nämnare i det europeiska samarbetet.

Jourservice av el-rullstolar

Hjälpmedelsverksamheten i Stockholms län har beviljats pengar till ett försöksprojekt för viss jourservice av **el-rullstolar** under lör-, sön- och helgdagar.

Projektet startar den 1 september 1996 och kommer att pågå i 2 år. Jourservicen kommer att omfatta åtgärder vid **driftstopp** under dagtid.

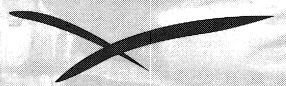
Om du tycker att följande överensstämmer med Din situation erbjuds Du att delta i projektet:

- Jag är helt beroende av el-rullstol inomhus för att klara mitt dagliga liv.
- Jag kan inte ens tillfälligt ersätta min el-rullstol med annan rullstol.

Om detta erbjudande passar Dina behov, kontakta din Hjälpmedelscentral i Stockholm för mer information.

Ett Självbestämt liv

**blir resultatet av personligt
vald assistans!**

GIL
Göteborgskooperativet för Independent Living®

Vi inom GIL organiserar som enskilda individer vår personliga assistans. Vi deltar aktivt och äger gemensamt vårt serviceföretag - Kooperativet.

Som arbetsledare för dina egna assistenter kan Du själv bestämma av Vem, Var och Hur assistansen skall utföras.

Genom kontroll över våra egna angelägenheter uppnår vi ett självbestämt liv som ökar vår livskvalitet!

Bli medlem i GIL, Du är expert på ditt eget liv!

Gils service är även till för er som ej kan föra sin egen talan.

Ring eller skriv till följande adress för ytterligare information:
GIL, Stampgatan 15, 416 64 Göteborg
Tel. 031-15 04 90, Fax. 031-15 18 08

Välkomna!

Om nedskärningar i vården av sjuka och gamla

Jag är en bråkmakare som kostar stat och kommun mycket pengar på grund av att jag har en kropp som jag inte kommer överens med. Den behöver en massa omvårdnad som jag skulle vara glad att slippa. Tänk vad roligt vi kunde ha haft ihop om den inte hade krånglat! Jag är glad att jag levde i Sverige när jag verkligen behövde sjukhushjälp. Den svenska sjukvården har under de 20 år som kroppen varit funktionshindrad gjort allt för att hjälpa mig. Jag lever som nybliven pensionär ett innehållsrikt och aktivt liv tack vare att jag fått **personliga assistenter** som jag själv fått välja, och som hjälper med det som kroppen inte klarar av. Får jag behålla dem?

Dessa deltidsarbetande assistenter skulle förmodligen annars varit arbetslösa. De är invandrare, deltidsstuderande eller har deltidsarbete på annat håll. Staten får genom dessa personers skatt tillbaka en del pengar och slipper betala ut arbetslöshetsersättning. Skulle detta inte fungera måste jag vistas på någon kostsam institution.

Nu kommer jag till det jag vill vädja om **till alla politiska partier**. Skär inte ned på vården av sjuka och funktionshindrade så att de inte kan få adekvat hjälp! Det får inte kosta dem så mycket av pengar och besvär att de avstår. Går det för långt blir vården än dyrare – eller ve och fasa – kroppen ger upp och grävs ned.

Vi behöver ha kvar skickliga läkare i landet. Våra kreativa ungdomar vågar snart inte satsa på yrket. Vi behöver rehabilitering, sjukgymnastik och annan hjälp.

Färdtjänsten kostar mycket pengar. Är det vettigt att jag måste resa 2,5 mil hemifrån här inom Storstockholm, för att få bra sjukgymnastik av en neurologiskt skicklig sjukgymnast? Det finns väl sjukgymnaster på närmre håll? Visst, men lokalerna har ingen lift som kan få min förslamade kropp upp ur elrullstolen. Se över rehabiliteringsmöjligheterna även i norra och nordvästra sjukvårdsområdena. Det skulle vi alla bli lyckliga av.

När det gäller vården tänker jag särskilt på våra sjuka och handikappade barn och ungdomar. Ett gott omhändertagande av dem och deras möjligheter skulle verkligen löna sig. Livskvalitet och utveckling kan förbättras för dem. En kontinuitet av arbetet i skolan och i hemmet av personal som känner barnet, och som barnet känner sig tryggt hos, skulle verkligen gagna barn och unga. Som det nu är har barnet oftast en elevassistent i skolan, som ska serva alla eleverna, och en annan hjälp i hemmet. Det vore bra om inte den magiska 16-årsgränsen ska bestämma hur hjälpen ska ordnas. Kostnaderna bör bedömas på lång sikt – livskvaliteten är absolut det viktigaste.

Se till att Sverige i fortsättningen får vara ett land där trygghet råder och där inte sjuka och handikappade blir trampade på. Hjälp dem istället! Vill vi ha ett solidariskt samhälle, måste vi ha råd med detta. Som väl är är de flesta i Sverige friska.

JÄRFÄLLA 20:E MAJ 1996
SONJA WELANDER

STIL ur himmelskt perspektiv

Under titeln "Olof Palme spekulerar ..." och med underrubriken "Postuma betraktelser av Bengt Elmén" filosoferar Bengt Elmén, som ett slags av Olof Palmes själ i himlen utvalt medium, över ett brett spektrum av existentiella och vardagspolitiska frågor. Ett avsnitt tar också upp lite av STILs historia.

Boken (i praktiskt A5-format) som är tryckt i Danmark, på förlag Pep Talk (ISBN 91-972899-0-6) är Bengts andra bok. Den första "Ditt ansvar och mitt" (Kommentus) är tidigare recenserad i STILETTEN.

ROLAND EWERS

STILETTEN kan bli ännu vassare med Din medverkan.

Berätta om episoder eller livsavgörande händelser som betytt något i ditt liv som person med funktionshinder.

Ge tips om hur just du, som arbetsledare och brukare av personlig assistans, tacklar vardagen.

Tipsa om hjälpmedel eller uppfinningar som underlättat för dig.

Visa på offentliga platser i din omgivning som är otillgängliga för människor med funktionshinder.

Klipp ut artiklar och notiser som du tror kan vara av intresse för STILETTEN:s läsare.

Skriv debattinlägg, artiklar, kåserier, notiser, foton, teckningar mm.

Skicka till:
"STILETTEN"
STIL
Bondegatan 39
116 33 Stockholm
Tel 08.640 81 10

STILETTEN 10 år

Vid genombläddring av förra numret av STILETTEN kom min far med en slående kommentar. Han sa: Det är ju bara du och Adolf som skriver i den här."

Och jag kunde ju inte låta bli att replikera: "Ja, det är väl som det alltid har varit."

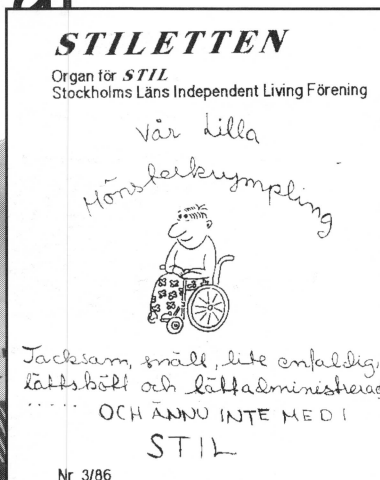
Det är nu tio år sedan som jag började arbeta på STIL och jag slår upp min almanacka från det året motsvarande dag. Där står med stora bokstäver att Folke har namnsdag. Folke var en viktig person för STIL på den här tiden – Folke Carlsson. Han förestod nämligen den dåvarande styrelsen för vårdartjänst och var en av de få som tidigt vågade uttala sitt stöd för våra idéer.

Han stödde oss inte bara med ord utan också i handling. Han gav oss sitt kontorsrum i vilket vi kunde starta vår kansliverksamhet. Där började jag i mars för tio år sedan, strax efter mordet på Olof Palme.

Ganska snart så upptäckte jag och Adolf att vi måste förbättra medlemsinformationen. Det var då vi började häfta ihop alla medlemsmeddelanden och kalla det för STILETTEN. Namnet var min förtjänst och det är svårt att beskriva den nybyggeranda som rådde i STIL på den tiden. Vi gjorde ju något som ingen annan hade gjort förut. Det var mycket spännande. Pressen bevakade och massor av utländska besökare ville veta mer om vad som var på gång.

Men vi hade ju inget att visa upp. Vi visste inte ens när vi skulle få sätta igång. Och när vi väl fick klartecken i slutet av 1986 att vi kunde börja i januari 1987 – då blev det administrativ röra av alltihop – en röra som vi aldrig riktigt förmådde reda ut.

Vi som var aktiva i STIL vid den tiden var mer intresserade av att agitera och argumentera än att förvalta och administrera. Men idag anser jag att pendeln har slagit över åt det andra hållet, så det är väl dags att den stannar i någon form av mellanläge.

Så ett av de stora intressen som jag hade när jag arbetade på

STIL var just STILETTEN. Vi som skrev i

tidningen då som såg till att den var lagom elak, spydig och provocerande. Men det gillade inte alla medlemmar. En del tyckte inte ens om namnet. De tyckte att det var alldeles för utmanande och blodigt. Jag å andra sidan tyckte att en tidning alltid ska leda till reaktioner och eftertanke. Således ska ett organ av det här slaget inte bara innehålla information utan även rubriker som får läsaren att tappa hakan eller nästan ramla av stolen. Men sådana rubriker har det varit ont om under den senaste tiden – även på den här sidan.

Vi kanske håller på att bli för snälla i STIL – något som jag även lade märke till när jag tänker tillbaka på vårens demonstrationer. Vi gjorde egentligen inte något uppseendeväckande. Vi hade inte ens själv målade plakater. De var tryckta och mycket snygga och prydliga. Vi kanske håller på att bli alltför rumsrena i STIL. Det kanske är därför som politikerna gör sina försök till indragningar – något som de inte vågade på den tiden vi var vilda och mer provocerande.

Jag älskade den tiden därför att jag älskar att utmana andra människors tankesätt – och det var vad vi gjorde – något som vi måste fortsätta att göra. Så nästa gång vi demonstrerar utanför riksdagshuset tycker jag att vi ska gå in och röja lite bland politikerna!

BENGT ELMÉN

Theos chanser i en process

När det gäller de rättsliga efterföljderna och frågan om skadestånd menar Tomas Agdalen, rättskunnig på HSO att det i princip finns tre möjliga juridiska vägar att gå för Theo. Dels att driva ärendet som brottmål, dels som civilrättsligt mål och vad gäller den rent ekonomiska aspekten ser han möjligheten att nyttja bussbolagets trafikskadeförsäkring.

Eftersom Theo har yrkat om åtal för vållande till kroppsskada och om åklagare beslutar om åtal, drivs det hela som brottmål.

Om brottmål inte drivs kan Theo stämma bussbolaget och då blir ärendet civilrättsligt.

Ur handikapp-politisk och allmän säkerhetsaspekt är de båda första vägarna mest intressanta konstaterar jag. En process bör också leda till att massmedia tar upp problemet och eftersom det rör två EU-länder kan det kanske leda till ett vidare prejudikat.

– I det här fallet gäller det att kunna bevisa att den lyftplatta som Theo föll från avvek från normen, säger Tomas. Om det inte finns några skrivna normer gäller det att visa att konstruktionen avvek från andra brukade konstruktioner eller att det på marknaden finns bättre lösningar.

I en kort intervju i förra numret av STILETTEN sa Swebus representant att man hade tänkt byta ut bussen och dess vanskliga lyftkonstruktion mot en golvbuss.

Roland Ewers

Independent living Riksorganisation

GIL, Göteborgs IL

Stampgatan 15
416 64 GÖTEBORG
Tel 031/15 04 90
Fax 031/15 18 08
E-post g@gil.org
Hemsida www.gil.org

HIL, Helsingborgs IL

Södergatan 41
252 25 HELSINGBORG
Tel 042/12 74 72
Fax 042/13 08 11

EMIL, Eskilstuna Modellen av IL

Rinmansgatan 18
633 46 ESKILSTUNA
Tel 016/14 70 64
Fax 016/12 60 87

KIL, Kullabygdens IL

Storgatan 64
263 41 HÖGANÄS
Tel 042/26 30 88
Fax 042/26 30 88

JAG, Jämlighet, Assistans o Gemenskap

Regeringsgatan 67
111 56 STOCKHOLM
Tel 08/20 20 80
Fax 08/20 20 85

STIL, Stockholmskooperativet för Independent Living.

Bondegatan 39
116 33 Stockholm
Tel 08/640 81 10
Fax 08/641 67 10
E-post
bjorn.jideus@mailbox.swipnet.se
Hemsida <http://www.canit.se/~indliv>

**Nästa
nummer
av**

STILETTEN

kommer i

Oktober

Vill du börja använda eller utveckla dina möjligheter med

Personlig assistans

STIL började redan 1984 arbeta för att skapa en modell för personlig assistans i egen regi. Resultatet blev ett brukarägt kooperativ som sedan 1987 administrerat personlig assistans.

Genom vårt banbrytande initiativ och politiska arbete har vi också skapat förutsättningarna för assistansersättningen i LSS – Den lagen ger Dig som behöver, rätt att använda personlig assistans och möjlighet att själv bestämma vem som skall utföra den. STILs erfarenhet och kompetens kan komma dig till del genom vårt omfattande

Arbetsledarutbildning

Den lär ut om lagar och avtal, hur man fastställer sitt assistansbehov, rekryterar, anställer och schemalägger. Utbildningen grundar sig på "independent living-idéologin" som STIL ansluter sig till. Den kan kvalificera dig för medlemsskap som arbetsledare i STIL. Kursen omfattar 8 kvällar under en månads tid och hålls i STILs lokaler på Bondegatan 39, till ett pris av 500 kronor.

STIL

Välkommen med din anmälan

till STIL (Stockholmskooperativet för Independent Living) adress Bondegatan 39, 116 33 Stockholm eller sök oss på tel 08-640 81 10 eller fax 08-641 67 10

Genom att köpa eller hyra vår nya video "Fru Schledermann" finns nu också en möjlighet att närmare studera hur personlig assistans kan fungera i praktiken.

Ratzka Adolf
Peterséns väg 2
127 41 Skärholmen

B

Theo stämmer Swebus

Holländaren Theo Zwetsloot har beslutat sig för att stämma bussbolaget Swebus. Han anser att företaget brustit i säkerhet vid transport med rullstol. Det var under en transport i samband med STIL och ENILs konferenser i början av juni som Theo i sin elstol störtade 1,5 m från en av Swebus liftar. Båda benen skadades svårt.

Det var vid STILETTENS pressläggning av det förra numret vi fick meddelandet om olyckan. Theo ansåg sig strax efter den 10 timmar långa operationen så pigg, att han var beredd att kalla till presskonferens, men blev hastigt sämre och konferensen fick ställas in. Vi meddelade att Theo reste hem till Holland och att allt efter omständigheterna var väl.

Oförmögen till arbete

I dag är Theo medtagen i kampen mot sviterna efter olyckan. Båda benen är brutna både över och under knäna. En infektion har uppstått under läkningen och chansen är 50/50 att infektionen förvärras. I så fall väntar nya kirurgiska ingrepp och i allra värsta fall (2/100) måste benet amputeras.

Theo som inte ens har kunnat använda sin egen rullstol, har varit oförmögen till arbete, men är nu fast besluten att stämma bussbolaget Swebus och en advokat är anlitad för ändamålet.

Bussbolagets fel

– Jag anser att det var bussbolagets fel, säger Theo. Lyftanordningen var inte anpassad för min vikt och det fanns inte några stoppande kantlister på liftbrädan. Det är tydligt att dessa särlösningar för oss med funktionshinder inte erbjuder samma säkerhet som den allmänheten kräver av kollektivtrafiken. Detsamma gäller även här i Holland.

Vi sände ut ett pressmeddelande och det resulterade i att flera nationella tidningar här hade nyheten på förstasidan.

Har du haft någon kontakt med Swebus?

Theo Zwetsloot, Foto Johan Sjögren

– Nej jag har inte talat med dem och de har inte hört av sig till mig.

När jag talade med deras representant för två månader sedan sa han att man avaktade polisutredningen. Har du tagit del av någon sådan?

Fick polisrapport på svenska

– Jag har fått den sänd till mig, men jag har inte kunnat läsa den eftersom den är på svenska. Detta är högst anmärkningsvärt eftersom Theo är målsägare och yrkar på åtal för vållande till kroppsskada. (se separat artikel).

Oavsett den svenska rättsapparats gång kommer Theo att kräva skadestånd, men hur stort beloppet blir, har han i nuläget ingen aning om.

– Förmodligen kommer vi att följa eventuella standardregler i liknande fall, säger han. Men rättegången är viktig principiellt, eftersom den handlar om vår säkerhet i dessa sammanhang och mitt fall illustrerar detta mycket tydligt.

Adolf Ratzka, STIL, som i sin ledare

förra numret påpekade att olyckan visar att särlösningar för oss med funktionshinder ofta innebär risker pga bristande säkerhet, som den breda allmänheten aldrig skulle acceptera i allmänna kommunikationsmedel tillfogar.

RULLSTOLEN SKADAD PÅ FLYGET

– Det faktum att Theos rullstol någon gång under flygtransporten blivit skadad, så att han inte kunde få ner sitt benstöd, visar ytterligare hur säkerheten för oss med funktionshinder åsidosätts.

Roland Ewers

Sollentunapolisen:

Vi har inga sådana rutiner

Handläggare kriminalinspektör Björn Lundgren på Sollentunapolisen svarar på min fråga:

Finns det inga rutiner för att översätta viktiga handlingar till målsägare utomlands, åtminstone till engelska?

– Nej inte så vitt jag vet. Jag vet ju inte vem det är som skickat ut det här, men det har väl skickats i vederbörlig ordning.

Tycker inte du att det är oförsvarligt just med tanke på att det är svårt för en holländsk medborgare att hitta någon som kan översätta från svenska?

– Jo det tycker jag, men jag har inte stött på problemet tidigare. Han får väl vända sig till rikskriminalen och be dem översätta.

Detta var ju bara en sammanfattande polisrapport. Vad händer med Theos ärende nu?

– Ärendet har gått till Yrkesinspektionen och senare, med ledning av deras utlåtande beslutar åklagaren om åtal ska väckas eller inte.

(läs mer om de rättsliga efterspelen på sidan 14).

Läs mer på sidan 14